

SOLI DEO GLORIA

EVANGÉLIUMI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

*„A HAZA ÖRÖK, S NEM CSAK AZ IRÁNT TARTOZUNK KÖTELESSÉGGEL,
AMELY VAN, HANEM AZ IRÁNT IS, AMELY LEHET, S LESZ.”*

KOSSUTH LAJOS

*„Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér,
Csak titkon érző lelke ohajtva sejt:
Léted világít, mint az égő
Nap, de szemünk bele nem tekinthet.”*

Berzsenyi Dániel így fogalmazta meg Fohász című versében a hit csodáját, ajándékát és egyben a korlátait is. Ez az evangéliumi folyóirat a közösségi életünk színterén igyekszik megjeleníteni ezt a csodát, ezt az ajándékot, és természetesen a gyarló ember szép törekvéseit. Az ebben való osztozásra hívjuk a kedves olvasókat és a szerzőket egyaránt.

ISTVÁN, A KIRÁLY

Első királyunk kultusza 1083-as szentté avatásával kezdődött, és történelmünk különböző szakaszaiban különböző módon került megünneplésre. Az 1848-as forradalom és szabadságharc után például betiltották, hiszen az önálló magyar államiságot jelképezte. Ekkor inkább római katolikus jellege erősödött meg. 1938-ig egyfajta bizonytalanság övezte ezt az ünnepet, amelynek az úgynevezett Székesfehérvári Országgyűlés vetett véget azzal, hogy törvénybe iktatta augusztus 20-ának ünnepét. Az alábbiakban dr. Ravasz László református püspök felsőházi beszédének törzsét közöljük, amelyben örömteljes okfejtését olvashatjuk arról, hogy végre az egész nemzet egységesen ünnepelheti István királyunk nagyságát és a magyar nemzet évezredes államiságát. (B. Z.)

„... Ezért volt nagy szükség arra, hogy Szent István megünneplése magának a nemzetnek legyen egy olyan egyetemes ténye, amelyben a magyarságnál, a nemzethez való hozzátartozásánál fogva minden magyar ember belső indításából szabadon és boldogan részt vegyen és ezáltal ez az óriási szellemi tőke, az az évezredes erkölcsi és nemzeti ihletés, amely István király alakjában testesül meg, az egész nemzet testét mindenestül átaljálja.

Éppen ez a csodálatos vonása ugyanis Szent Istvánnak, hogy minden magyar államférfi közül korának is, de az örök, a mindenkori magyar történelemnek is ő volt a legnagyobb hatású férfiúja, ő a legnagyobb nemzetmintázó.

Három lényeges, halálos ellenmondást oldott fel – ez volt korának igénye vele szemben – és úgy oldotta fel, hogy mind a három vonatkozásban idők és történelem felett a halálos ellentétet életparancssá és egyetlen életlehetőséggé változtatta át. Az első ellenmondás volt, amelyet megoldott, a keresz-

ténység és magyarság ellentéte. Akkor úgy gondolták, hogy ez a kettő kirekeszti egymást, aki az egyik, az nem lehet a másik és az egyiknek el kell pusztítania a másikat. István király ezt az ellenmondást apostoli tényében, mint a magyar kereszténység legelső és legnagyobb misszionáriusa, minden időkre feloldotta.

A másik ellentét volt az, amely akkor a törzsszerkezetben élő, szabadon portyázó magyarság életében a rend és szabadság fogalma közt fennállt. Európai élete más rendet kívánt tőle, magával hozott lelke, belső lendülete és dinamikája a szabadság szenvedélyes népévé tette, és mikor az egyiket szolgálta volna, a másikat pusztította volna el. István király államszerkezetében

a rend és a szabadság feloldódik a nemzeti önállóságban, a nemzeti autonómiában, mindabban, amit ezer esztendő óta magyar nemzeti önkormányzatnak, önrendelkezésnek nevezünk.

A harmadik ellentét az volt, hogy a magyarság nemzeti egyénisége szemben állt európaiságával. Vagy európai akar lenni és akkor nem lesz magyar, vagy magyar akar lenni és akkor nem lesz európai, magára idézi Európát és összeomlik egy ránehezedő idegen kultúra nyomása alatt. Szent István éppen olyan magyar volt, amilyen európai, és a magyar nemzetet tette európaivá, és Európának ezt a darab földjét tette a magyar lélek és magyar gondolat örökös talajává. Szent Istvánnak időfeletti jelentőségét épp az bizonyítja, hogy nem csak korára, emberöltőjére, századára nézve oldotta meg ezt a kérdést, hanem megoldotta a mindenkori magyarság számára is, mert éppen ezek közt ez ellentétek közt létesített egy új szintézist, amely nélkül élnünk nekünk itt nem lehet, és amely ránk nézve élet-

parancs, életheletőség, magyar küldetés, mivoltunk belső formája, alkata, az örök magyar sorsgondolat.

Azt jelenti ez az elszakíthatatlan egység, hogy nem lehet ezen a földön olyan kereszttyénség, amely nem magyar, és nem lehet ezen a földön olyan magyarság, amely nem kereszttyén. Azt jelenti ez a gondolat, hogy nem lehet ezen a földön olyan rendet tartani, amely nem a szabadság ihletéséből és érdekéből támad, és nem lehet olyan szabadságot ápolni, amely ne rendbe, történelmi, jogi és erkölcsi rendbe csontosdjék meg; nem lehet olyan magyar nemzeti gondolatot elképzelni, amely kiszakadjon az európaiság és ezzel együtt az

emberiség, a humanitás nagy élő közösségéből, és nem lehet ezen a földön Európát játszani anélkül, hogy az ne a magyar léleknek, a magyar nemzeti jellemnek, a magyar nemzeti minőségnek minél teljesebb kialakulásával történjék.

Ezért szükséges az, hogy az a nagy király, aki nemcsak egy letűnt kornak hőse, szentje, hanem a mindenkori magyar nemzetnek és magyar államnak is vezére, tündöklő csillaga, olyan tiszteletben részesüljön, amely tiszteletadásban minden magyar ember magyarsága révén, teljes lelkével, azaz egész világnézetének, történelmi adottságának, egyházi hova tartozandóságának igénybevételével fejezhesse ki hódolatát

és tiszteletét a legnagyobb magyar király előtt, a legnagyobb magyar ember előtt.

Ezért tartom nagyjelentőségű dolognak azt, hogy a magyar kormány módot fog adni arra, hogy minden magyar embernek ne csak kötelessége, hanem lehetősége is legyen ebben az ünnepben részt venni és István király, történelmünknek nagy alapvetője, megindítója, szimbolikus összefogása mindannak, ami magyar, ami kereszttyén, ami lelki, ami történelmi, életünknek állandó útítársa, mindenkori ihletője és el nem homályosuló lelki vezére legyen az ez után következő századokban is az egész magyarság számára. ...”

Faludi Ferenc Szent István királyhoz

*Dicső István, nagy királyunk,
Téged ég s föld magasztal,
Téged tisztel kis országunk,
Első szent urának vall.*

*Tőled vette fényességét,
Méltóságát, érdemét,
Koronája ékességét,
Hitit, kincsét, mindenét.*

*Elbujdostál, megkerestünk,
Aldott legyen a szent ég!
Országunkba bévezettünk,
Szívünk örömeiben ég!*

*Drága kincsünk, feltaláltunk:
Magyarország, vigadozz!
Itt van, kit óhajtva vártunk,
Ezer áldásokat hoz.*

*Íme a te reménységed,
Ínségedben idenézz:
Isten után erősséged
Megoltalmaz ez a kéz.*

*Megvigasztal midnyájunkat,
Hatalmunkban vastagít,
Megtágítja országunkat,
Végig megtart, boldogít.*

*Budán nyugszik; Buda vára,
E szentséget megböcsüld!
Atyja után, nem sokára,
Biztat az ég: Imrét küld.*

*István mellett itt lész fia,
Megtestesült angyalunk,
Megszerzi ezt két Mária,
Égi s földi asszonyunk.*

38 ÉV A GYÜLEKEZET SZOLGÁLATÁBAN

„Szolgálatom egyik legemlékezetesebb pillanata volt, amikor egy délegyházi házaspár, amelynek tagjait korábban megesketttem, azzal keresett fel, hogy újszülött gyermeküket, aki inkubátorban fekszik, és az orvos elmondása szerint menthetetlen állapotban van, kereszteljék meg. A férjem ekkor megfogta a palástját és bement a kórházba. A keresztelés után a baba állapota javulni kezdett, s végül teljesen meggyógyult. Ma hetedikes az iskolában, és jó egészségnek örvend” – meséli dr. Bóna Zoltánné, a dunavarsányi református gyülekezet beosztott lelkésze. Az ilyen és ehhez hasonló csodák erősítik hitünket nap, mint nap. A csodák mellett azonban észre kell vennünk a mindennapok kegyelmét is, köztük azt a tényt, hogy Gizi néni immár 38 éve szolgálja hitben és egészségben a dunavarsányi – és egészen a közelmúltig a délegyházi - református gyülekezetet. A májusi nyugdíjba vonulása alkalmából kértem őt egy kis visszatekintő beszélgetésre az elmúlt évtizedek szolgálatáról. (Riporter: dr. Szilvay Balázs)

– Tiszteletes asszony, ha megengedi, induljunk a kezdetektől. Honnan jött az elhívás a lelkészi szolgálatra?

– Lelkész családban nőttem fel, édesapám református lelkipásztor volt a hajdúságban. Édesanyám mindig mellette állt, ő volt a gyülekezet kántora, aki az adminisztrációt is végezte. A gyermekkoromhoz hozzá tartozott a rendszeres templomlátogatás és bibliaolvasás. Mindez természetes része volt az életemnek. Középiskolába az ország akkori egyetlen református gimnáziumába, a Debreceni Nagykollégiumba mentem. A családi és iskolai légkör alapvetően meghatározta az életemet.

– Annyira erős volt a családi minta, hogy egyenes út vezetett a szószékhez?

– Őszinte leszek, kezdetben jogot szerettem volna végezni, de sok minden hozzájárult ahhoz, hogy egy év kihagyás után végül a teológiát választottam Budapesten. Akkor már egyértelműen éreztem, hogy ez lesz az én utam.

– Dunavarsány volt az első szolgálati helye?

– Nem, 1980-ban mentem férjhez, s mivel az uram kiskunlacházi származású, én akkori ötödéves teológusként 3 hónapig szolgáló lelkészként dolgoztam a lacházi református gyülekezetben. 1980 novemberében kaptunk kinevezést arra, hogy a dunavarsány-délegyházi gyülekezetbe jöjjünk. Férjem

akkor már végzett a teológián, én még tanultam. Így lettem később mellette beosztott lelkész.

– Maradt Önben hiányérzet amiatt, hogy később nem lett vezető lelkész?

– Egyáltalán nem. Vannak vezetésre termett emberek, mint például a húgom, aki szintén lelkész. Viszont neki nincs saját családja. Nekem három gyermekem született, akikről úgy érzem, nem tudtam volna megfelelően gondoskodni, ha közben teljes erővel belevetem magam a gyülekezeti életbe. A beosztott lelkésségből adódóan kezdetben a hittanórák megtartása, tehát a gyermek és ifjúsági munka volt a feladatom.

– Hogy látja, melyik korszakban volt nagyobb a hajlandóság a szülőkben arra, hogy gyermekeiket hitre neveljék?

– Azt kell, mondjam, akkor, amikor még nem volt kötelezően választandó az iskolai oktatásban a hittan. Akkor ugyanis azok írták be gyermekeiket

hitoktatásra, akik komolyan gondolták a vallást, és templomba is jártak. Most ugyan szám szerint sokkal többen vannak a gyerekek, de a szülők úgy érzik, azáltal, hogy beírat-
ták őket a hittanra, eleget tettek annak a keresztelekor tett fo-
gadalmuknak, hogy hitben ne-
veltetik gyermeküket. A gyüle-
kezethez való kötődés tehát ma
gyengébb, mint a kötelezően
választható iskolai hitoktatás
bevezetése előtt.

– *Az elmúlt 38 év szolgálatá-
ból melyik volt a legnehezebb, ha
tetszik, leginkább kihívásokkal
teli időszak?*

– A lelegeje, amikor 1981-
ben a férjem lehetőséget kapott
arra, hogy ösztöndíjjal Ameri-
kába menjen kilenc hónapra.
Akkor itt maradt nekem a
négy hónapos gyermekem, a
gyülekezet és a 87 éves nagy-
mamám. Hála Istennek, anyó-
somék elég sokat segítettek, ám
ennek ellenére is egyedül érez-
tem magam. A háború után az
első generációjához tartoztam
azoknak a felszentelt női lelké-
szeknek, akik már teljes jogú
lelkészként, minden egyházi
szolgálatot elláthattak. Így én
vállaltam a temetéseket és es-
ketéseket, mindezt kántor nél-
kül, egyedül. A presbiterek
ugyan sokat segítettek, mégis
nagyon nehéz időszak volt ez
az életemben. Akkor szoktam
rá a dohányzásra, ami sajnos
azóta is megmaradt.

– *Nyilván, rengeteg szép és
felemelő pillanat is színesíti a
majd négy évtizedes szolgálatot...*

– Természetesen. A szá-
momra legkellemesebb emlé-
kek közé tartoznak a gyermek-
táborok, amikor Mátraházán
katonai sátrakban aludtunk.
Igazi, közösségformáló ese-
mények voltak ezek, amelyek-
re ma is jó szívvel emlékszik
vissza minden résztvevő. Nem
végeztem pedagógiát, hanem
belülről jön nálam a gyerme-
kek szeretete. Sokat foglal-
koztam velük – rengeteg hit-
tantábor van mögöttünk –, s
talán nem hangzik dicsekvés-
nek, ha azt mondom, a gyere-
kek is szerettek/szeretnek
engem. Ma is örömmel tölt el,
hogy az iskolások megölelnek,
és hiányolnak, amikor nem
vagyok.

– *Ennyi pozitív érzés mellett
nehezen érthető, miért szakít az
aktív lelkészi szolgálattal...*

– Azért, mert ideje olyan
területével is foglalkoznom az
életemnek, amelyre eddig ke-
vesebb időm jutott. Három-
unokás nagymama vagyok, és
már úton a negyedik. Szeret-
nék nagymamájuk lenni,
olyan, akit nem csak „hírből”
ismernek. Szeretek olvasni, és
szeretnék erre az elfoglaltsá-
gomra is kellő időt szánni. Ez
persze nem jelenti azt, hogy
eltűnök a gyülekezetből, hi-
szen akit a Jóisten egyszer
elhív a lelkészi szolgálatra, az
élete végéig lelkész marad.
Ennek megfelelően a jövőben
is aktívan kiveszem a részem a
gyülekezet életéből, és szolgál-
lok legjobb tudásom szerint.
Természetesen már nem olyan

gyakorisággal, mint korábban,
de elvégzem a Teremtő által
rábízott feladatot, köztük
heti egy alkalommal a hittanó-
rák megtartását is.

– *Beszélgetésünk végéhez kö-
zeledve kíváncsi vagyok, melyik
a kedvenc bibliai története.*

– Akik rendszeresen járnak
templomba, azok tudják, hogy
nagyon szeretem az Ószövet-
séget. Nagyon kedvelem belőle
József történetét, mert azt úgy
lehet elmondani, hogy a gye-
rekek szájtátva figyelik, és alig
várják a folytatást. Ebben a
korban, amikor szinte minden
a vizuális kommunikációról
szól, nagyon nehéz egyszerre
25 gyerek figyelmét lekötni.
Amikor József történetét
adom elő, egy püsszenés nélkül
figyelnek a gyermekek. Az Új-
szövetségből a hegyi beszéd áll
a szívemhez legközelebb Máté
evangéliumából, Jézus példá-
zatai közül pedig a tékozló fiú.
Úgy gondolom, hogy Krisztus
küldetéséről, a megváltásról, a
megbocsátásról és az újrakez-
désről ez a történet mindent
elmond.

– *Olvasóink és a gyülekezet
nevében kívánnak még nagyon
sok szolgálatban eltöltött évet,
családjához pedig sok időt, és a
Jóisten kegyelméből egészséget!*

– Köszönöm a jókívánsá-
got, s mellette gyülekezetünk
minden tagjának hálás vagyok
azért a támogatásért és össze-
fogásért, amely nélkül közös-
ségeink nem működhetnének
ilyen magas szinten. Soli Deo
Gloria!

HÁLÁT ADUNK, KÖSZÖNETET MONDUNK, NEM BÚCSÚZUNK...

A kedves olvasó, ha más forrásból nem, e lapszámában lévő interjúból megtudhatja, hogy dr. Bóna Zoltánné nagytiszteletű asszony, református lelkipásztor – sokaknak Gizike vagy Gizi néni – nyugállományba vonult. Már folyik a lelkes előkészítése az ünnepélyes búcsúztatásnak, amelyre szeptember 9-én, a vasárnapi istentiszteleten kerül sor. Csalódottan vettem tudomásul az időpontot, mert rég megszervezett utazásunk miatt személyesen nem tudok részt venni az ünnepi alkalmon. Ezért is külön öröm és megtiszteltetés számomra, hogy itt és most köszönthetem Gizikét.

Amikor azon töprengtem, hogy mit is írhatnék a nyugdíjba vonulás alkalmából, akkor újra és újra a búcsúzás, a munkás életszakasz lezárásával kapcsolatos gondolatok, érzések jutottak eszembe. Kerestem és találtam sok szép és okos idézetet, verset, bölcsességet, de azok is az „út végéről”, a „pálya lezárásáról” és a búcsúról szóltak. Aztán rendeztem a fejemben és lelkemben kavargó gondolatokat és arra jutottam, hogy Gizike nyugdíjba menetele reményeim szerint egyelőre csak „társadalombiztosítási esemény”. Ezt tudjuk, de nem érzékeljük. Nagytiszteletű asszony szolgálatának áldásait ugyanúgy élvezzük a nyugdíjazás napja óta is, mint az azt megelőző 38 évben.

Ugyan sokszor hallottuk tőle, hogy már elfáradt, pihenni szeretne, élvezni a nyugdíjas éveket,

végezni a nagyanyai feladatokat, de mégis hihetetlen, hogy egyik napról a másikra lezárható lenne ez a több évtizedes, gazdag és áldásos szolgálat. Már csak azért is, mert a nyugdíjba készülő lelkészünk egy percet sem pihent május 1. óta tartó nyugdíjas státuszában. Mind a mai napig az istentiszteleteken teljesíti igehirdetési, esetenként kántorizálási és egyéb egyházi szolgálatait. Tanévvárásig végezte a hittanoktatás áldozatos és sokszor fárasztó munkáját. Példás lelkiismeretességgel felkészítette az ifjakat a konfirmációi vizsgára, majd pedig aktív részese volt a gyermekek nyári táboroztatásának.

A külső szemlélő számára mi sem változott. Csak a bejelentésből és az ünnepi készülődésből lehet tudni, hogy Gizike nyugdíjas lett. Ez a tény viszont alkalmat ad, hogy megálljunk egy pillanatra, visszatekintsünk és hálát adjunk. Hálát adunk azért, hogy ki hosszabb, ki rövidebb ideje, de részese lehet a közös-

ségnek, amelynek egyik meghatározó személyisége a Nagytiszteletű Asszony. Mindig velünk volt és van bánatunkban, örömmünkben, vigaszt és reménységet ad, egyszerre pásztorunk és testvérünk. Nincs a városban, aki ne ismerné őt és nincs olyan hitét tartó református család, amelynek valamely (nagy) eseményében ne lett volna részes: keresztelező, hitoktatás, szép karácsonyi ünnepségek, helyi és vidéki hittantáborok, kirándulások, konfirmálás, esküvők vagy temetések kapcsán. Minden református testvérünk csak szeretettel, megbecsüléssel, tisztelettel szól róla.

A szeptemberi búcsúztatás során vélhetően sokan és sokféleképpen fogják méltatni ezt a gazdag, hűséges és áldásos lelkészi szolgálatot. A nyugdíjazás ténye szép alkalma lehet a pillanatnyi megállásnak, a visszatekintésnek, a hálaadásnak, de nem tekinthető a szolgálat befejezésének, lezárásának. Kíváncsi vagyok, hogy Nagytiszteletű asszony is így tekintsen erre a jeles alkalomra és lehetősége valamint szándéka szerint továbbra is legyen és maradjon a gyülekezet aktív részese, „Isten igéjének szolgálója”.

Kedves Gizike! Hálásan köszönjük eddigi áldozatos munkáját, további életéhez, szolgálatahoz pedig azt kérjük, hogy a Jóisten tartsa meg közöttünk és családja körében egészségben, szeretetben, jókedvben!

*Dr. Csizmadia Zoltán
főgondnok*

NÉV- ÉS SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTÉSEK

A 2018-as esztendő kezdetén az új Presbitérium úgy határozott, hogy a missziói feladatok közé fölveszi a név- és születésnapjukat ünneplő testvérek személyes köszöntését is.

Egy szívvel, egy lélekkel tettünk hitet arra, hogy ezentúl a minden hónap első vasárnapi istentiszteletén köszöntjük a gyülekezet azon tagjait, akik a megelőző hónapban ünnepelték a név- vagy/és születésnapjukat. Elhatároztuk, hogy ezen a napon imádságban megemlékezünk róluk Urunk és a gyülekezet előtt.

Hitünk van abban, hogy az Úr már születésünk előtt nevet adott nekünk. Születésünk után pedig a szülők közreműködésével a gyülekezet előtt, a keresztlőn megerősíti azt. Földi életünk során használjuk is a kapott nevet, amely megkülönböztet bennünket egymásoktól. Később évente megemlékezünk egymásról, számon tartjuk egymást szeretettel.

Az Úr alkotta legkisebb közösségben, a családban is jelentős esemény minden évben a családtagok név- és születésnapjának megünneplése. Rokon, barát, ismerős kér örömmel és szeretettel áldást, és kíván minden szépet, jót az ünnepelt életére. Mindazok, akik Urunk kegyelméből teljes boldogságban élnek meg az ilyen családi ünnepet, támogatóan segítették a Presbitérium hagyományteremtő kezdeményezését.

Az előkészület örömeiből a gyülekezet vezetése, a Presbitérium tagjai egyként vették ki részüket. Urunk áldását, a Szentlé-

lek vezetését kérve bízunk abban, hogy a kezdeményezést szeretettel fogadják majd a megszólítandók is.

Mi, akik testvérek vagyunk az Úrban és együtt ünnepeltünk, láthattuk, hogy az Úr az örömforrásokat úgy rendezte, hogy az együttlét és a találkozás örömeit semmi más nem pótolhatja. Tanúi lehettünk annak, ahogy a meghívást elfogadó testvérek teljessé tudták tenni Teremtőnk előtti örömünket. Láthattuk, amint szeretett Urunk megnyitja szívüket és sugárzó arccal fogadják az igei áldást, a szívből szóló köszöntő szavakat. Mi pedig boldogsággal telve fejeztük ki testvéri szeretetünket és örömmel adtunk át minden ünnepeltnek egy kedves ajándékot, nagy szeretettel. Ezeken az alkalmakon azt érezzük, hogy Urunk szól hozzánk, Ő szólít néven bennünket: *„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy.”* (Ézs. 43,1)

Amióta köszöntjük a név- és születésnaposokat, a Presbitérium tagjai név szerint könyörögnek azokért, akik havonta meghívást kapnak a megemlékezésre. Könyörgésünk áldása, hogy akikért imádkozunk, azok közelebb

kerülnek hozzánk is. A kimért udvariasság helyett szívünket megtölti a Krisztusi szeretet a testvérek iránt, és a hála szerető Urunk felé. Természetesen, ahogy józa-

nul sejtettük is, nem mindenki fogadja el meghívásunkat, de mindig vannak olyanok, akikről tudhatjuk, hogy e meghívás nagy szerepet játszik templomi megjelenésükben. Ha egy ilyen arcot látunk, már azért is megérint, de ennél mindig sokkal többen vannak az ünnepelték.

Urunk megerősítő szeretete, a testvérek viszont-szeretete, ahogy bizonyosságot tesznek arról, hogy képesek meghallani az Úr újra történő „néven szólítását”, megerősít bennünket abban, hogy tovább folytatjuk a köszöntést. Készülünk a következő hónapban születettek és névnapjukat ünneplők szeretetteljes köszöntésére.

Hívó lélekkel és testvéri szeretettel adjuk át itt is a meghívást minden kedves Testvérnek. Egész konkrétan, akik augusztusban születtek, vagy akkor van a névnapjuk, azokat szeretettel várjuk – kivételesen a 2. vasárnapon – a szeptember 9-i istentiszteletünkre, a személyes köszöntésre.

Áldást és békességet kívánva bizalommal várjuk a testvéreket erre az istentiszteletünkre is.

*Balázs Gyula
missziói gondnok*

TÚRNI, DE MEDDIG?!

Egy mesebeli kenyérről és az élő Krisztus megmentő erejéről

István fiam születésekor kedves látogatónk az ízes komatál mellé egy székel mesekönyvet is megajándékozott bennünket, amelynek egyik története az elmúlt időszakban nagyok sokszor eszembe jutott, különösen is az álmatlan éjszakáknál, a hosszú óráknak tűnő sírásoknál és a kedves, de időigényes rokonlátogatásoknál. A mese tanulsága a kitartásról, a tűrésről és az állhatatosságról szól a frissen sült kenyér tolmácsolásában.

A mindennapok különböző kihívásai bizonyára nem kerülnek el bennünket a jövőben sem, és az Újkenyér ünnepén eszünkben lehet a következő történet is.

A szegény ember útnak indul, hogy a gyermekeinek élelmet szerezzen. Találkozik az ördöggel, aki természetesen azonnal a segítségére siet, amiért cserébe nem kér sokat, csak azt, amiről nincs ismerete a szegény embernek a saját házábanál. Mivel a szegény embernek semmi nem jutott az eszébe, amiről ő otthon ne tudna, ne ismerne vagy titok lenne, és mivel nagyon meg volt szorulva, odaígérte azt, amit kér az ördög. Cserébe pedig kapott egy diót, ami minden parancsát teljesíti. Hazatérve a felesége egyből kérdezi az urát, hogy hozott-e valami enni-valót. Az ember elmesélte, hogy az ördöggel találkozott és neki ígérte azt, amiről nem tud. Az asszony erre nyomban sírva fakadt, mivel gyermeket vár és eddig titokban tartotta, nem mondta meg a férjének. Mindketőjük előtt nyilvánvaló lett, hogy a gyermeket akarja az ördög.

Az életük haladt tovább. A szegény ember parancsolt a dió-

nak, az pedig gazdag emberre tette. Lett szép háza, kertje, mézője, szántóföldje. Csakhamar megszületett a fia is. Egyik éjjel két próféta kért szállást a szegény embertől, akiket gondolkodás nélkül be is fogadott. A próféták jól tudták, hogy milyen üzletet kötött a szegény ember az ördöggel és azért érkeztek, hogy segítsenek rajta, hogy a gyermeket az ördög ne vigye el. Azt tanácsolták, hogy mielőtt lefekszenek éjjel, tegyenek egy kenyeret az asztalra. A gazda így is tett.

Az éjjel megérkezett az ördög a gyermekért. Kéri a gyermeket, amire pedig a kenyér felel: „Csak ülj veszteg odakinn, várakozzál egy keveset, s tűrj te is, mert én is eleget türtem, s várakoztam. Engem az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várakoztam. Várakozzál te is! Mikor kitavaszt az idő, akkor nőni kezdem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek. Várj te is! Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett. Tűrj te is! Aztán szekerre raktak, egy rúddal lenyomattak, faluba vittek, s várakoztam. Várakozzál te is! Ott asztagba raktak, rámtapodtak, hogy ropogtam belé, s túrnöm kellett. Tűrj te is! Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe vertek, s két oldalba is jól megsupatoltak, de túrnöm kellett. Tűrj te is! Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlotam, de el kellett túrnöm. Tűrj te is! Onnét hazavittek engem, tek-

nőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel valami két óráig döhöcsköltek, gyúrtak, kínoztak engemet, akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behévítt égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapockával, de túrnöm kellett. Tűrj te is! Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kiszedtek, ide behoztak, itt is majd nekem esnek egy-egy vaskéssel, s darabokra hasogatnak, vagdálnak. No, látod már, hogy én mennyit türtem, mennyit szenvedtem s várakoztam. Tűrj, szenvedj, várakozzál te is!” A beszéd végére a nap felkelt, az ördög pedig a nap fényétől elfutott, és így a gyermek megmaradt a szüleinek.

Ugye nem is gondolunk arra, amikor magától értetődő egyszerűséggel esszük a mindennapi kenyerünket, hogy ez a kenyér mennyit szenvedett azért, hogy bennünket tápláljon. Arra pedig csak a kiváltságos kisebbség gondol, hogy miért is hívják a mi Urunk Jézus Krisztust az Élet Kenyerének? Azért, mert Ő is szenved születésétől kezdve üldöztetéstől, megnemértetéstől, bántások sok fajtájától, hazug ármánykodásoktól és rágalalmazásoktól, majd fizikai bántalmazástól, kigúnyolástól és végül a kereszthaláltól azért, hogy bennünket testileg-lelkileg tápláljon és, hogy szó szerint, ahogy azt a mesebeli kenyér tette, az ördögtől, a pokoltól, a kárhóztól megmentsen.

De jó lenne, ha az Újkenyér ünnepén a sok nyári szórakozás és élvezet mellett ez az öröm is sokakat boldogítana!

Nagyéné dr. Csobolyó Eszter

Reményik Sándor: Mindennapi kenyér

*Amit én álmodom
Nem fényűzés, nem fűszer, csemege,
Amit én álmodom:
Egy nép szájában betevő falat.
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Lelki kenyér az éhező szíveknek,
Asztaláldás mindenki asztalán.*

*Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem cifraság a szűrön,
Nem sujtás a magyarkán,
Nem hívságos ünnepi lobogó,
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem pompázom, de szükséges vagyok.*

*Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Ha tollat fogok: kenyeret szelek.
Kellek, tudom. Kellek nap-nap után,
Kellek, tudom. De nem vagyok hiú,
Lehet magára hiú a kenyér?
Csak boldog lehet, hogy megérte ezt.
Kellek: ezt megérteni egyszerű,
És – nincs tovább.*

*Az álomom néha kemény, keserű,
Kérges, barna, mint sokszor a kenyér,
De benne van az újrakezdés magja,
De benne van a harchoz új erő, –
De benne van az élet.*

EGY VARSÁNYI CSALÁD ERDÉLYI KIRÁNDULÁSA

Még gyermek voltam, mikor elhatároztuk, hogy őseink nyomában járva felfedezzük Erdély szépségeit. Mivel anyai nagyapám Szucságról származik, a családi bakancslistán mindig ott szerepelt, hogy egyszer megismerjük ezt a Kolozsvár melletti, csodás fekvésű kis falut. Idén januárban eldöntöttük, hogy nem dédelgetjük tovább az álmot, hanem egy úgynevezett családegyesítő program keretében nyáron útnak vágunk, így végre együtt is lehetünk mindannyian, és a célunkat is beteljesítjük.

Első állomásunk Nagyvárad volt, ahol nyakas kálvinista létünkhöz méltóan körbejártuk a református nevezetességeket. Bánffyhungad híres cigodái után Körösfőre érkeztünk, ahol a karsú, négy fiatornyos, fatornácos tornyú, kalotaszegi református templom csodálatos kazettás mennyezetét is volt alkalmunk megcsodálni, mert éppen jött a gondnok, így boldogan mutatta

meg nekünk Isten házát belülről is, és rövid közös imában adtunk hálat utunk áldásaiért.

A következő állomás Szucság volt. Nővérem már korábban egyeztetette a lelkésszel, hogy érkezünk, így a Nagytiszteletű Úr már várt minket, kezében a régi anyakönyvekkel, melyben kutathattunk a család után. A templom egy kis ékszerdoboz, amit a 13. században építettek, de a 15. században gótikus stílusban átépítették. Gyönyörű kazettás mennyezete van, a padokon virágdíszes festés, a falakon, Úr asztalán pedig a konfirmáltak hímzései. Sok érdekeset tudtunk meg a még élő hagyományokról, illetve a falu életéről, összetételéről. Aznap este végül Kolozsváron zártuk a napot, melyet csak másnap délelőtt jártunk körbe, s kerestük fel Mátyás szobrát, illetve házát. Szászrégen és Szováta után a Parajdi Sóbánya mélyére ereszkedtünk le, majd Korondot kö-

vetően Farkaslakára értünk. Itt hosszabban időztünk, felkeresve Tamási Áron házát is, és végül

Székelyudvarhelyen szálltunk meg.

A következő napunk dél-eltette ennek a csodás magyar városnak a felfedezésével telt a Szoborparkkal valamint a Református Kollégiummal. Délután felkerestük Ditrót és Gyergyóremetét, hiszen a varsányiak egy része innen származik. A ditrói

templomban imádkoztunk az otthoniakért, majd Gyergyóremetén meglátogattuk kicsi Tóniékát, akik annak idején a Nép-dalkört látták vendégül nagy

szeregettel. Késő estére érkez-tünk meg a Gyilkos-tóhoz, illetve a Békás-szorozhoz, ahol aznap megszálltunk.

Utolsó előtti napunkon megcsodáltuk az Ezeréves határt Gyimesnél, illetve Csíkszeredán és Tusnádfürdön keresztül eljutottunk a Szent Anna-tóhoz is. Medvével nem találkoztunk, de addigra már olyan fáradtak voltunk, hogy nem is nagyon lett volna erőnk elszaladni előle... Majdnem kihagytam a felsorolásból, hogy az ökumené szellemében Csíksomlyón is jártunk, ahol a Szülők hálát adtak értem, mert Anya harmincvalahány éve ott imádkozott, hogy jöjjenek én is a családba. Sajnos az időnk le-

járt, és utolsó nap Marosvásárhely megtekintése után hazafelé vettük az irányt. Édesanyánk úgy szervezte az utunkat, hogy felvillantsák nekünk mindazt, ami szép, s utána majd rajtunk áll, hogy később elmerülünk-e mélyebben Erdély csodáiban.

A Gondviselő munkája, hogy 2 nappal ezelőtt nővéremet hívta egy néni telefonon, akiről kiderült, hogy rokon. Miután megtudta, hogy Szucságon jártunk, megkeresett minket, úgyhogy hamarosan megyünk, hogy meglátogassuk. Mostantól biztosak vagyunk benne, hogy Erdély minket is visszavár. SDG!

Kun László Károly

SZTÁRAI EMLÉKTÚRA

A Magyar Cserkészszövetség ICHTHÜSZ Községe alapos tervezés és szervezés után július 2-8. között megvalósította régi tervét, hogy Sztárai Mihály missziós területét vízen és szárazon az egy hét adta keretek között meglátogassa, ott szellemi, lelki élményt szerezzen magának úgy, hogy közben élvezze az evezés és kerékpározás örömeit és fáradalmait.

*Sztárai a példakép,
Élményünk a Kopácsi rét,
Duna, Hulló, Partalja
Soli Deo Gloria!*

– csatakiáltás visszhangzott az említett nagy folyó és kisebb csatornák, no meg a Kopácsi rét tájain. A folyók sorát a Sugovica még szaporítja, hiszen az út Bajáról indult.

Ahogy az a túráinkon lenni szokott, a tartalomra nagy hang-

súlyt fektettünk, amely ez esetben így nyer kifejezést: „*Sztárai emléktúra a Mohácsi Vésztől a nemzet éledéséig az Evangélium hirdetésével*”. E mondatban azt a történelmi tényt sűrítettük bele, amely szerint Sztárai Mihály részt vett és túlélője volt a Mohácsi csatának, és azt követően a nádasokban bujkáló baranyai nép lelkigondozásával, vigasztalásával 120 gyülekezetet alapított meg. Ennek alapján született csatakiáltásunk első mondata, mert ilyen csodára ma is szükség lenne. A Trianoni Békediktátum 70 évét a Jugoszláviába került baranyai magyarság viszonylag jól túlélte. Ugyanakkor szinte végzetes nyomot hagytak életükben a '90-es évek háborúi, a kiöregedés, az elvándorlás, valamint a vegyes házasságok, amelyek összességében megtizedelték az ottani magyar közösséget. Mintha megismét-

lődött volna a Mohácsi Vész. Abból azonban volt feléledés... Ebből vajon lesz?! Higgyük, hogy lesz! – „*mert Istennek semmi sem lehetetlen*”. És ha Sztárai tényleg a példaképünk, akkor még mi is előmozdíthatjuk ezt...

A velemjárónk természetesen arra is tesz utalást, hogy 170 éves évfordulója van az 1848/49-es szabadságharcnak, amely ezt a vidéket sem kerülte el, sőt Petőfi Sándor is eltűnik a Dráva partján a magyar sorsról. Hegedűs László verse és egy népdal emlékeztet a Drávára, amelyen ugyan nem eveztünk, de amelybe Eszéknél megmártóztunk. Természetesen nem hiányzik a velemjáróból Sztárai Mihály rövid életrajza, Kopács falu, a Kopácsi rét és a Baranyai háromszög rövid ismertetése sem. Nem beszélve azt a halászléreceptet, amelynek radikális és kompromisszumot nem tűrő eleme, hogy nem passzírozza a halat. Ez a recept egyébként az én ismereteim szerint csak a Duna déli szakaszán érvényes és persze azoknál, akiket a szíve és az ízlése oda köt. A 16 oldalas velemjáró természetesen 8 napra ad bibliai eligazítást, Ravasz László bölcs mondásait, a reggeli áhítathoz illő Dicséreteket és természetesen a napnak rövid evezős és szárazföldi programjait a fantasztikus menüvel együtt.

Az alábbiakban egy képes bepillantást nyerünk e hét csodás nap részleteibe.

Dr. Bóna Zoltán

Indulásra készülődünk a bajai cserkész vízitelepen. A kedélyes ismerkedés is szolgálhatja a vidám célba érést

Már nincs messze Mohács, de kell a pihenés

A mohácsi remek vacsora a Sokáci révnél a helyi reformátusok vendégszeretetéből

A mohácsi emlékhelyet szintén a helyi gyülekezet segítségével látogattuk meg. Megrázó élmény volt és sokat tanultunk

A csoda megtörtént. A csoda angyala pedig dr. Hudik Róbert volt, akit évtizedes cserkészbarátság fűz hozzánk. Mint mindig, most is rendelkezésünkre állt. 48 óráját és összes kapcsolati tőkéjét mozgósítva megszervezte, hogy a Hulló torkolatánál jó pénzért (számla ellenében), a vízen beléphettünk Horvátországba. A Hulló a csodálatos Kopácsi rétnek egy természetes csatornája, ahová külön engedéllyel jutottunk be és élveztük a párját ritkító, csodálatos vízi világot és gyakorolhattuk – főleg a kielesek – a manőverezés szükségének ritka kihívását

A győztes csapat a Partalja partján a Kopácsi táborhelynél

Ezekben a nádasokban Sztárai is hegedült. Persze fenntartói engedéllyel, biztonságos kenuban és törökök nélkül mindez egy kicsit egyszerűbb

Utolsó nap tisztelegtünk a laskói világháborús hősök emlékművénél. Háttérben a közel ezer főre épült református templom, amelynek gyülekezetét Sztárai alapította és pásztorolta. A laskói magyar népen sajnálatosan érvényesültek Tompa Mihály, Arany János, Vörösmarty Mihály nemzetpusztuló víziói. Mindazonáltal az igehirdetés példás biblikussággal a megmaradás és megtartás reménységéről és a helytállás lehetőségéről szólt ifjú Csáti Szabó Lajos lelkész úr szívéből. Az édesapa, főtiszteletű Csáti Szabó Lajos püspök emeritus köszöntése és vendégszeretete tette föl a koronát a baranyai háromszögben tett élménydús, tanulságos programunkra

Egy hozzátartozó elvesztése olyan, mintha szívünknek egy darabja hasadna ki a helyéről. Minél közelebb állt hozzánk, annál nagyobb ez a darab, és annál fájdalmasabb a helyén keletkező fájdalom. Édesapám elvesztése az eddigi legmélyebb ilyen érzés, amely – most már tudom –, pótolhatatlan hiányt hagyott örökül családunkra. Fájdalmunkban enyhülést csak annak a hite hozhat szívünkbe, hogy tudjuk, földi életünk csupán része annak a küldetésnek, amelyet Urunk, Istenünk országában tehetünk teljessé.

Az Édesapám eltávozásáról szóló hír éppen ennek az újságnak a szerkesztésekor talált rám, s azóta Reményik Sándor 1939-ben született verse forog a fejemben. Sorai hűen mutatják azt az utópikus állapotot, amelyre jó lenne mindannyiunknak eljutni, s talán nem csak életünk alkonyán. Istenem, mennyivel nyugodtabb és boldogabb lenne a világ, ha megfogadnánk a költő szavait. Mennyi konfliktustól, ördögi érzéstől és erőszaktól szabadítaná meg az emberiséget egyetlen szó, amely így hangzik: IGEN.

Dr. Szilvay Balázs

Reményik Sándor – Ne ítélj

*Istenem, add, hogy ne ítéljek –
Mit tudom én, honnan ered,
Micsoda mélységből a vétek,
Az enyém és a másoké,
Az egyesé, a népeké.
Istenem, add, hogy ne ítéljek.*

*Istenem, add, hogy ne bíráljak:
Erényt, hibát és tévedést
Egy óriás összhangnak lássak –
A dolgok olyan bonyolultak
És végül mégis mindenek
Elhalkulnak és kisimulnak
És lábaidhoz együtt hullnak.
Mi olyan együgyűn ítélünk
S a dolgok olyan bonyolultak.*

*Istenem, add, hogy mind halkabb legyek –
Versben, s mindennapi beszédben
Csak a szükségeset beszéljem.
De akkor szómban súly legyen s erő
S mégis egyre inkább símogatás:
Ezer kardos szónál többet tevő.
S végül ne legyek más, mint egy szelíd igen vagy nem,
De egyre inkább csak igen.
Mindenre ámen és igen.
Szelíd lepke, mely a szívek kelyhére ül.
Ámen. Igen. És a gonosztól van
Minden azonfelül.*

IMPRESSZUM

SOLI DEO GLORIA – evangéliumi, közéleti folyóirat. Ingyenes, időszaki kiadvány

Kiadó: SDG Közösség • **Főszerkesztő:** Dr. Szilvay Balázs

Szerkesztőbizottság: Csobolyó Katalin, Dr. Bóna Balázs, Kun László, Veres Enikő

Készült: az Ex-Kop Nyomdaipari Bt. gondozásában • **Példányszám:** 800

Cikkek leadása: folyamatosan, a szilvay.balazs@freemail.hu e-mail címen

Honlap: www.dunavarsanyireformatusok.hu

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉG ESEMÉNY-NAPTÁRA

Augusztus 19.	18.00	Bűnbánati istentisztelet, a Summerfest felvonulás fogadása	Ref. Templom
Augusztus 20.	10.00	Újkenyéri, hálaadó istentisztelet	Ref. Templom
Augusztus 25.	10.00	Erdélyi családi/sport nap	SDG Köz. Ház
Augusztus 26.	10.00	Tanévnyitó istentisztelet	Ref. Templom
Szeptember 2.		Gyülekezeti családi nap	Lacházi Duna part
Szeptember 9.		Istentisztelet-látogatás Ápokán Hálaadó istentisztelet dr. Bóna Zoltánné lelkipásztori és hitoktatói szolgálatáért	Ref. Templom
Október 4.	16.00	Állatok világnapja	SDG Köz. Ház
Október 13.	18.00	Erdélyi Kulturális Est	SDG Köz. Ház
Október 19.	18.00	Ünnepi megemlékezés Wass Albert születésének 110. és halálának 20. évfordulóján az Általános Iskola előadásában	SDG Köz. Ház
Október 23.	16.00	'56-os megemlékezés	Temető
Október 28.	10.00	Újbori hálaadó istentisztelet	Ref. Templom
Október 31.	17.00	Reformációi istentisztelet	Ref. Templom
Október 31.	18.00	Tisza István szobrának avatása	Művelődési Ház
November 1.	10.00	Mindenszentek istentisztelet	Ref. Templom
November 26.	7.30	Bűnbánati istentisztelet	SDG Köz. Ház
November 27.	18.00	Bűnbánati istentisztelet	SDG Köz. Ház
November 28.	18.00	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
November 29.	18.00	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
November 30.	18.00	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
December 1.	18.00	Bűnbánati istentisztelet	Ref. Templom
December 2.	10.00	Ünnepi úrvacsorás istentisztelet Advent 1. vasárnapján	Ref. Templom

A Református Templomban minden vasárnap 10 órakor istentiszteletet tartunk, s azzal egy időben gyermek-istentiszteletet is.

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden hétfőn 7:30-kor 15 perces hétkezdő áhítatot tartunk.

A Soli Deo Gloria Közösségi Házban minden kedden 17:30-kor bibliaórát tartunk.

A fenti istentiszteletekre, programokra minden érdeklődőt nagy szeretettel várunk!

További információ a 06/20 914-3893-as telefonszámon, a dunavarsany.ref@gmail.com e-mail címen
vagy a www.dunavarsanyireformatusok.hu oldalon kapható.

A vasárnapi istentiszteletekről összefoglaló tájékoztatást adunk a következő címen:

<https://www.facebook.com/dunavarsanyi.reformatusok>

A SOLI DEO GLORIA KÖZÖSSÉGI HÁZ KOLUMBÁRIUMA IRÁNT ÉRDEKLŐDNI

a 06/20 914-3893-as valamint a 06/30 637-8170-es számon lehet.